

אילמות סלקטיבית

Beate Oerbeck, Katharina Manassis, Kristin Romvig

Overgaard & Hanne Kristensen

מהדורה בעברית

תרגום: איל מגן, קרן סלומון, ד"ר ליעד רוטשטיין

עריכה: פרופ' פז תורן

הפרק המלא מופיע באתר האיגוד הבינלאומי לפסיכיאטריה של הילד והמתבגר
IACAPAP e Book

אילמות סלקטיבית (א.ס.) הינה הפרעה המאופיינת בכישלון עקבי לדבר במצבים מסוימים (למשל, בבית הספר, במצבים חברתיים) למרות היכולת לדבר בדרך כלל במצבים אחרים (למשל, בבית). א.ס. הוא מצב יחסית נדיר אך חמור הגורם ליקוי חברתי ולימודי משמעותי אם אינו מטופל. מאז הפרסום בשנת 2013 של מדריך דיאגנוסטי וסטטיסטי של הפרעות נפשיות (DSM-5), (American Psychiatric Association, 2013) אילמות סלקטיבית מסווגת כהפרעת חרדה ושמה שונה מאילמות אלקטיבית לאילמות סלקטיבית, שינוי המשקף הבדל בהבנת א.ס. ממעשה רצוני, לחוסר היכולת לדבר במצבים מסוימים. פרק זה סוקר את התצוגה הקלינית, השכיחות, המהלך, הסיבות, האבחון, ההערכה, והטיפול ב-א.ס. עם דגש על היבטים הענייניים הקשורים לרופאים.

אבחון אילמות סלקטיבית אצל ילדים דו לשוניים

האילמות צריכה להמשך לפחות שישה חודשים

האילמות צריכה להיות בשתי השפות

ישנם תסמינים נילווים של חרדה או התנהגות מעוכבת

סוגיות מעשיות לאבחון ולטיפול

מהדורה בעברית תרגום: איל מגן, קרן סלומון, ד"ר ליעד רוטשטיין

עריכה: פרופ' פז תורן

- רוב הילדים עם SM משתפים פעולה כאשר הבדיקה מובנה ואם הם הוכנו היטב לכך.
- הורים יכולים להצטרף ולסייע בהצגת פרטים לפי רצון הילד.
- לפני התחלת הבדיקה, תאר לילדים שהם לא צריכים לדבר עם המראיין.
- הראה את חומר הבדיקה והסבר על אמצעי מענה חלופיים בהם ניתן להשתמש, כגון הצבעה, הנהון, או תגובות בכתב (ילדים גדולים יותר).
- כדאי שהילד ישב ליד המטפל, לא מולו, כפי שמקובל במהלך הבדיקה, כדי למנוע קשר עין ישיר, אשר לעתים קרובות גורם לאי נוחות אצל ילדים האלה. בדרך זו הילד והמטפל מתמקדים בחומר המבחן שלפניהם.
- בדיקות אוצר מילים פתוחות ולא מוגבלות בזמן עדיפות כיוון שילדים עם SM יכולים להיות איטיים בשל חשש מטעויות.
- מבחן שימושי הוא *Peabody Picture Vocabulary Test (Dunn & Dunn, 2007)* שבו המטפל אומר מילה והילד מצביע על התמונה המקבילה מבין כמה חלופות. ניתן להשתמש גם בבדיקות לא-מילוליות אחרות שנועדו לספק הערכה מהירה של יכולת מילולית, כשרון לימודי ואינטליגנציה.
- להערכת חיתוך הדיבור ובעיות בשפה של הילד, הורים מוזמנים להשתמש באמצעי הקלטה ולהקליט דיבור במצבים יומיומיים בבית (למשל, משחק, שיחה עם אח או הורה).
- צור תשומת לב משותפת באמצעות פעילות משחק מהנה במקום להתמקד הילד.
- "חשוב בקול רם" כשהילד מדבר (למשל, "אני תוהה אם זה יתאים כאן?") במקום לחקור הילד ישירות.
- בחר נושאי שיחה הקשורים לפעילות מהנה שאתם עושים ביחד או נושאים ניטרליים אחרים, ולא את הרגשות או הבעיות של הילד.
- זמני שתיקה הם בלתי נמנעים כאשר עובדים עם ילדים אלה. יש אנשים המוצאים את השתיקה מביכה ונוטים לכן לפטפט. נסו להישאר רגועים ואל תשכחו לאפשר לילד מספיק זמן להגיב, במקום לפטפט או לדבר עם הילד כל הזמן.
- לאחר זמן מה, המשיכו בשקט את "הדיאלוג" אפילו אם הילד לא יכול להגיב מילולית, בכך תורידו של הלחץ עבור הילד ותניעו את "הדיאלוג" קדימה.
- קבלה את התגובה המילולית בצורה ניטרלית, לא רגשית מידי. הכר ברוגע במה שאמר הילד, והמשך עם מה שעשיתם יחד.

**להמשך קריאה של הפרק המלא על אילמות סלקטיבית בתרגום איל מגן,
קרן סלומון, ד"ר ליעד רוטשטיין ובעריכת פרופ' פז תורן לחץ כאן**

<http://iacapap.org/wp-content/uploads/F.5-Selective-Mutism-2017.pdf>